

Témata k Vybraným kapitolám ze světové literatury

/Literatura uvedená u jednotlivých témat je míněna jako doporučená; posluchač z ní čerpá dle uvážení a může vycházet i z jiných zdrojů. Doslovy uvádíme jen výběrově; monografie nezařazujeme, lze je ale využívat./

1/ Naturalismus – základní programové teze a historický kontext. Dílo bratří Goncourtů /zejména Germinie Lacerteuxová/ a dílo Émila Zoly. Cyklus Rougonové-Macquartové jako projekt a bližší znalost některých románů.

Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2 /1976/, s. 27-81
E. Auerbach: *Germinie Lacerteuxová*. In: *Mimesis* /1968, 1998/
Manifesty francouzských realistů /1950/, (uspoř. J. O. Fischer)
F. X. Šalda: *Émile Zola*. In: *Duše a dílo* /1950/

2/ Gustave Flaubert – osobnost a celek díla. Způsob tvorby. Nový typ románového hrdiny /Citová výchova/, vztah soukromého času a času historie. Pani Bovaryová – psychologické téma; perspektivizace vyprávění a impuls pro „ústup“ tzv. vševědoucího vypravěče. Salambo – estetizace historického obrazu.

V. Stupka – J. O. Fischer: *Flaubert*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 1* /1986/, s. 535-560
R. Grebeníčková: *Doslov* in: *Citová výchova* /1965/
F. X. Šalda: *Mladý Flaubert. Epilog romantismu*. In: *Duše a dílo* /1950/
A. Zatloukal: *Technika Flaubertova románu Pani Bovaryová*. In: *Studie o francouzském románu* /1995/
J. Pechar: *Legendy ateistovy*. In: *Gustave Flaubert: Tři povídky* /1975/
E. Auerbach: *Germinie Lacerteuxová*. In: *Mimesis* /1968, 1998/
F. K. Stanzel: *Teorie vyprávění* /1988/ (hledej podle rejstříku)

3/ Francouzský symbolismus. Historické vymezení; iniciace /Rimbaud/ a naplnění /Mallarmé/.

Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2 /1976/, s. 192-196
J. O. Fischer – V. Stupka: *Arthur Rimbaud*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2* /1976/, s. 197-213
F. X. Šalda: *J. A. Rimbaud, božský rošťák*. In: *Arthur Rimbaud: Má bohéma* /1977/
J. Pechar: *Zašifovaný odkaz*. In: *Stéphane Mallarmé: Souhlas noci* /1977/, též in: Stéphane Mallarmé: *Faunovo odpoledne a jiné básně* /1996/

4/ **Oscar Wilde – životní peripetie a katastrofy. Estetický koncept a jeho projevení v literárním díle. Kontextové zařazení autora doplň o „Prerafaelské bratrstvo“ a osobnost Waltera Patera.**

Z. Stříbrný: *Dějiny anglické literatury* 2 /1987/, s. 510-511, 565-573

O. Wilde: *De profundis* /1995/

L. Kellner: *Daniel Gabriel Rossetti a prerafaelité. Oscar O'Flahertie Wilde*. In: *Anglická literatura doby novější od Dickense až k Shawovi* /1928/, s. 245-260, s. 346-358/

F. Chudoba: *Praerafaelité. Básnický odkaz D. G. Rossetiho*. In: *Básníci, věštcí a bojovníci* /1942/

5/ **Joris Karl Huysmans: životní a tvůrčí drama. Román *Naruby* jako obraz dekadentní existence, artistnosti a estétství.**

J. Pechar: *Drama J. K. Huysmanse*. In: *Naruby* /1979/

M. Novotný: *Huysmans dole*. Doslov in: J. K. Huysmans: *Tam dole* /1997/

F. X. Šalda: *Joris Karl Huysmans*. In: *Duše a dílo* /1950/

6/ **Představitel evropské dekadence Gabriel d'Annunzio a jeho pojetí „nadčlověčenství“. Příbuznost autorského subjektu a subjektu románového hrdiny. Rozrušování románu lyrismem.**

C. Salinari: *O moderní italské literatuře* /1964/, s. 23-93

7/ **A. P. Čechov – život a dílo. Kompoziční výstavba novely a varianty vyprávěcí situace. Proměna dramatické formy.**

N. J. Berkovskij: *Čechov, povídkář a dramatik*. In: *Analýza syžetu* /1979/

M. Drozda: *Zralý Čechov*. In: *Narativní masky ruské prózy* /1990/

M. Lukeš: *Umění dramatu* /1987/ (hledej podle rejstříku)

E. Frynta: Doslov in: A. P. Čechov: *Srdce nechodí samo* /1968/

8/ **Guy de Maupassant: osobnost, námětové okruhy povídek, nejvýznamnější románová díla. Objektivní styl; povídka dramatická a povídková črta.**

O. Novák: *Guy de Maupassant*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století* 2 /1976/, s. 82-97

O. Novák: *Život a dílo Guy de Maupassanta*. In: *Guy de Maupassant: Petr a Jan. Studie, črty a korespondence* /1957/

Guy de Maupassant: *Román*. In: *Petr a Jan. Studie, črty a korespondence* /1957/, s. 233-245, též in: *Neděle pařížského měšťáka* /1958/, s. 517-526

9/ Émile Verhaeren – rapsód moderní civilizace. Dramatické dílo.

F. X. Šalda: *Émile Verhaeren. Odpověď na otázku po smyslu díla*. In: *Medailony* /1941/ a též in: *É. Verhaeren: Básně* /1962/

V. Stupka: *Émile Verhaeren*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2* /1976/, s. 344-360

10/ Cesta Giovanniho Vergy k realismu /verismu/. Sicilské povídky a Malavogliové.

Nedokončený pokus o románový cyklus. Styl vyprávění a řeč postavy.

Vývoj povídkové tvorby Luigiho Pirandella.

A. Hartmanová: *Umění nestárnoucí*. In: Giovanni Verga: *Sicilské povídky* /1960/

A. Hartmanová: *Pirandellovy paradoxy*. In: Luigi Pirandello: *Kůň na měsíci a jiné povídky* /1997/

E. Uhlířová: *Drama dramatikovo aneb rozpor a svár v díle Luigiho Pirandella*. In: Luigi Pirandello: *Mezi dvěma stíny* /1959/

11/ Počátky realismu v americké literatuře. Stephan Crane a Theodore Dreiser. Život, dílo a pojetí prózy.

Empirie a sociologie.

Frank Norris – základní informace.

J. Škvorecký: *Stephan Crane a počátek moderní literatury ve Spojených státech*. In: Stephan Crane: *Rudý odznak odvahy* /1958/, též in: *Od Poea k postmodernismu* /1993/

E. Masnerová: *Stephan Crane – průkopník moderní americké literatury*. In: Stephan Crane: *Modrý hotel a jiné prózy* /2001/

R. Ruland a M. Bradbury: *Od puritanismu k postmodernismu* /1977/ (autory hledej dle rejstříku)

12/ Žurnalismus a román: Upton Sinclair. Život, romanopisecká metoda a nejvýznamnější díla.

Literární obraz amerického maloměstáctví: Sinclair Lewis.

F. Fröhlich: *Živočichopis amerického maloměstáka*. In: *Od Poea k postmodernismu* /1993/

R. Ruland a M. Bradbury: *Od puritanismu k postmodernismu* /1997/ (autory hledej dle rejstříku)

13/ **Expresionismus – duchovní situace a stylové znaky /v souvislosti s výtvarnými projevy/.**

a/ život a dílo Georga Trakla.

b/ Leonid Andrejev – povídky a novely. Expresivní styl, mezní situace, podobenství.

L. Kundera: *Tragický básník*. In: Georg Trakl: *Básně* /1965/, též in: Georg Trakl: *Šebestián ve snu* /1995/

J. Med: *Halas – Trakl – Reynek /pokus o srovnání/*. Česká literatura 1969, s. 228-240
Ruská klasická literatura /1977/, s. 496-500

M. Drozda: *Andrejev*. In: *Narativní masky ruské prózy* /1990/

J. Žák: *Svědectví o nerozumné skutečnosti*. In: Leonid Andrejev: *Satanův deník* /1979/

14/ **Literatura a první světová válka. Fakt proti fikci. Srovnání válečných próz H.**

Barbusse, R. Dorgelèse, H. de Monterlanta a G. Duhamela. Monografická znalost Barbusse a Duhamela.

V. Brett – J. O. Fischer: *Protiválečný román. Umění a čin: Henri Barbusse*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2* /1976/, s. 624-647

J. Š. Kvapil: *Georges Duhamel*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2* /1976/, s. 693-694

J. Kopál: *Doslov* in: Georges Duhamel: *Jak sám před sebou* /1938/

A. Ondrušková: *Předmluva* in: Georges Duhamel: *Půlnoční zpověď* /1970/

J. Fryčar: *Montherlantovy cesty a bloudění*. In: Henry de Montherlant: *Starí mládenci* /1986/

15/ **Ivan Bunin – Život a dílo. Obraz Ruska. Milostná novela a povídka. Od přírodní deskripce k hutné lapidárnosti Temných alejí lásky.**

Ruská klasická literatura 1789-1917 /1977/, s. 521-528

M. Drozda: *Bunin*. In: *Narativní masky ruské prózy* /1990/

J. Zábrana: *Temné aleje lásky. Ithaka vzpomínky aneb Buninův mládenec ze starých časů. Herbář milostných situací*. In: *Potkat básníka* /1989/

16/ **Marcel Proust a Hledání ztraceného času. Okolnosti vzniku románového cyklu a jeho stylová originalita /novost/. Nové pojetí psychologie osobnosti a zobrazení románové postavy. Relativizace poznání Já i ne-Já, problém paměti a bezděčné vzpomínky.**

J. Pechar: *Nad Proustovým románovým cyklem*. In: Marcel Proust: *Hledání ztraceného času VI* /1988/

M. Butor: „Momenty“ Marcela Prousta. In: *Repertoár* /1969/

V. Černý: *Vznik současného románu*. In: *Studie a eseje z moderní světové literatury* /1969/, též in: *Tvorba a osobnost II* /1993/

P. Daix: *Marcel Proust a francouzský román*. In: Marcel Proust: *Swanova láska* /1964/

M. Proust: *Čas znovu nalezený*. In: *Hledání ztraceného času VI* /1988/

L. Ginzburgová: *Problémy psychologického románu*. In: *Psychologická próza* /1982/, s. 331-345

17/ Franz Kafka – vztah životního údělu a díla. Žánrové varianty a neosobnost podání. Romány a povídky /výběrově/ - jejich fiktivní situace a možné významy. Absurdní či nulová „motivovanost“ děje.

- E. Fischer: *Kafka, Musil, Kraus* /1965/
F. Kautman: *Franz Kafka* /1992/
J. Grossman: *Kafkova divadelnost?* In: *Analýzy* /1991/
P. Eisner: *Franz Kafka*. Světová literatura 1957, č. 3, s. 109-129
V. Černý: *Okénko do světa Franze Kafky*. In: *Studie a eseje z moderní světové literatury* /1969/, též in: *Tvorba a osobnost II* /1993/

18/ Bloomsbury group /R. Fry, L. Strachey, E. M. Forster/ a Virginia Woolfová. Vliv impresionismu, pojetí postavy, technika proudu vědomí, časoprostor, lyrismus...

- Z. Stříbrný: *Dějiny anglické literatury II* /1987/, s. 632-641
M. Hilský: *Modernisté* /1995/
E. Auerbach: *Hnědá punčocha*. In: *Mimesis* /1968, 1998/
R. Nenadál: *Člověk, touha a čas v díle Virginie Woolfové*. In: *Virginia Woolfová: Mezi akty* /1968/
V. Woolfová: *Pan Bennet a paní Brownová*. In: *Jak to vidí současník /eseje/* /2000/

19/ James Joyce – základní povědomí o životě a díle. Využití mýtu, kompoziční princip (zjevná i hloubková struktura) *Odyssea*, intertextuální a jazyková montáž. Necenzurovaná vnitřní monologičnost.

- M. Hilský: *Modernisté* /1995/
M. Butor: *Malá předběžná průzkumná plavba archipelem Jamese Joyce*. In: *Repertoár* /1969/
E. R. Curtius: *James Joyce a jeho Odysseus*. Světová literatura 1970, č. 2, s. 134-146
M. Jindra: *Joyceův vzlet k slunci*. In: *James Joyce: Portrét umělce v jinošských letech* /1983/
A. Skoumal: *Překladařův doslov. Vysvětlivky*. In: *James Joyce: Odysseus* /1976, 1993/
A. Hoffmeister: *Překlad z nové do nové řeči*. In: *James Joyce: Anna Livia Plurabella* /1932, 1996/

20/ Imagismus a T. S. Eliot. Eliotovo dílo – zvláště výstavba a idea *Pusté země* /symbolický významový plán/. Mytologie a intertextuální montáž.

- M. Hilský: *T. S. Eliot a zrod básnické avantgardy*. In: *Modernisté* /1995/
V. Černý: *Čtyři básnické mýty*. In: *Tvorba a osobnost II* /1993/
Z. Vančura: *Thomas Stearns Eliot*. In: *Thomas Stearns Eliot: Pustina a jiné básně* /1967/

21/ Ztvárnění mýtu v literatuře 20. století – mýtus v díle Thomase Manna.

- J. M. Meletinskij: *Poetika mýtu* /1976/, s. 307-367
N. Krausová: *Rozprávač u Manna*. In: *Rozprávač a románové kategorie* /1972/
H. Karlach: *Mannovo dílo nejmilejší – zdroje, obrysy, geneze*. In: *Thomas Mann: Doktor Faustus* /1986/
A. Pešek: *Umělec a jeho vztah k životu*. In: *Thomas Mann: Novely a povídky* /1979/

22/ Uplatnění montážního a polyfonního principu v komponování románového obrazu světa a lidského osudu: Dos Passos: Manhattanská přestupní stanice a trilogie U.S.A.; A. Döblin: Berlín, Alexandrovo náměstí; J. Joyce: Odysseus; T. Mann: Doktor Faustus; J. P. Sartre: Cesty ke svobodě. Díl druhý: Odklad.

Předpokládá se širší povědomí o autorech.

23/ Hrdina tzv. ztracené generace /životní pocit, poznamenání, nesdíllost aj./ a jeho literární prezentace v díle E. M. Remarquea a E. Hemingwaye.

D. Zatonskij: *Dvacáté století* /1962/

24/ Ernest Hemingway a Francis Scott Fitzgerald – osobnost a dílo. Hemingway – tematika, vypravěčská věcnost, dialogičnost a „technika ledovce“. Fitzgerald – psychologické téma a vyprávěcí situace románových děl.

R. Nenádál: *Cestou od skepse k víře*. In: Ernest Hemingway: *Fiesta – Stařec a moře* /1985/, též in: *Od Poea k postmodernismu* /1993/

J. Škvorecký: *Poznámka editora*. In: Ernest Hemingway: *Povídky* /1965/

L. Dorůžka: *Skutečnost a sny v životě a díle F. S. Fitzgeralda*. In: Francis Scott Fitzgerald: *Něžná je noc* /1976/, též in: *Od Poea k postmodernismu* /1993/

R. Ruland a M. Bradbury: *Od puritanismu k postmodernismu* /1997/ (autory hledej podle jmenného rejstříku)

25/ William Faulkner a jeho yoknapatawphaský cyklus. Konflikt přítomnosti s minulostí, zmnožený vypravěč, rozrušení chronologie, jazykový styl. Různé varianty románových kompozic.

J. Škvorecký: *Příběh z mýtu yoknapatawphaského kraje*. In: William Faulkner: *Když jsem umírala*. Též in: *Od Poea k postmodernismu* /1997/

J. Škvorecký: *Poznámky a vysvětlivky k W. Faulkner: Báj* /1961/

26/ Michail Bulgakov – životní osudy a osud díla. Ztvárnění tématu jedince v revoluci. Groteskně fantasktní poetika povídek a román *Mistr a Markétka*. Tvorba dramatická.

M. Hrala: Doslov in: Michail Bulgakov: *Diaboliáda* /1985/

A. Morávková: *Křížová cesta Michaila Bulgakova* /1996/

M. Hrala: *Svědectví zápasu o lidské hodnoty*. In: Michail Bulgakov: *Mistr a Markétka* /1990/

27/ Isaak Babel – život a dílo. Osobitost výrazu.

M. Drozda: *Babel, Leonov, Solženicyn*. /1966/

J. Zábrana: *Drásavý svět Isaaka Babela*. In: *Potkat básníka* /1989/

28/ Východí teze a kategorie existencialismu. Sartrova prozaická a dramatická tvorba. Literární dílo / próza, drama / jako dramatizace či beletrizace filozofického problému. Obnažení existence v Nevolnosti.

V. Černý: *První a druhý sešit o existencialismu* (1992)

Z. Hrabal: *Mezi trobodem a určeností*. In: Jean-Paul Sartre: *Začít* (1992)

30/ Camusův „šlověk absurdní“ a „šlověk revoltující“; Cizinec a Mor. Revolta. Moru a revolta Caliguly. Využití introspektivní analýzy v Pádu.

A. Camus: *Absurdho a sebevraždy. Absurdní zdi. Absurdní sebevraždy. Absurdní svoboda. Mýtus o Sisyfovi*. In: *Mýtus o Sisyfovi* (1995)

V. Černý: *Camus a morálka absurdity*. In: *Tvorba a osobnost II* (1993)

M. Žilina: *Absurdnost a angažovanost*. In: Albert Camus: *Romány a povídky* (1969)

J. Dubský: *Camus a jeho hry*. In: Albert Camus: *Caligula. Stav obležení* (1965)

J. Kossak: *Albert Camus*. In: *Existencialismus ve filozofii a literatuře* (1978)

30/ Existencialismus a katolický román: François Mauriac, Georges Bernanos. *Román katolické orientace*. In: *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století 2* (1976), s. 665-675

J. Kossak: *Existencialismus ve filozofii a literatuře* (1978), s. 183-212

31/ Osobnost a tvůrčí vývoj Pára Lagerkvista (jen základní půdorys). Mýtovost a symbolické figury škat, trpaslík, aliasver, Barabáš, poutník, „sibyla“.

L. Sukavec: *Mýtus a pouť Pára Lagerkvista*. In: *Pár Lagerkvist: Čtyři příběhy o daleké pouť* (1983)